TÜRK DİLİ

*AYLIK DİL VE EDEBİYAT DERGİSİ * Cilt XV, Sayı 176, 1 Mayıs 1966*

Nurullah Ataç
Bibliyografyasına İkinci Ek

Derleyen:
SAMİ N. ÖZERDİM

(Türk Dil Kurumu'nun 1962'de yayınladığı ATAÇ kitabının üçüncü bölümü olan "Nurullah Ataç Bibliyografyası" adlı derlememize ilk eki, derginin Ağustos 1965 tarihli 167. sayısında vermiştik.)

I. Kitapta

Terakkiye dair (Nurullah Ataç):

Neler Hazırlıyorlar? Anketi Yapan; A. Cevad. İstanbul 1936 Akış Kitabevi. S.: 89–92'de.

II. Gazetelerde, dergilerde

1926:

Kezibana Mektuplar I. Hâkimiyeti Milliye, 20 şubat, (Bu sayının iç sayfasını göremedik. Ancak, ikinci mektubun tarihine bakarak birincinin gününü oranladık. Hayat dergisinin 5.7. 1928 günlü 84. sayısından *Kezibana mektuplar I.* başlıklı yazısının sonunda şu not vardır: "1926 senesi iptidalarında 'Hâkimiyeti Milliye' gazetesinde dört parça yazım çıkmıştı. Fakat bu sefer 'Hayat'ta yine 1 numaradan başlamayı daha münasip buldum. N.A.")

Kezibana mektuplar II. (Edebiyat). Hâkimiyeti Milliye, 26 şubat 2

Kezibana mektuplar III. (Edebiyat). Hâkimiyeti Milliye, 6 mart, 2

Kezibana mektuplar IV. (Edebiyat). 19 mart, 3

Maurice Magre: *Granata sefahati.* (Roman tefrikamız). Hâkimiyeti Milliye, 5 temmuz –20 eylül. (25. ve 66. tefrikaların sayıları yinelenmiştir. 30 ağustos sayısında yoktur. 2., 3. ve 4. sayfalarda çıkmıştır. Bu çevirinin üzerinde Nurullah Ataç'ın imzası yoktur. 1943'te Akba Kitabevi'nce yayınlanan yapıtı tefrika ile karşılaştırıca, kimi sözcüklerin sadeleştirilmiş olduğunu görüyoruz. Hâkimiyeti Milliye'de bu yıllar içinde imzasız daha başka çeviriler vardır. Bunların Ataç'la ilgisini saptamak gerekiyor.)

Frederic Boutet: *Tramvay mevkıfi.* (Hâkimiyeti Milliye'nin hikâyeleri). Hâkimiyeti Milliye, 24 temmuz, 5 (Aynı yazarın gazetede bu ve bundan sonraki yıllarda, çevirenlerin imzası bulunan ve bulunmayan başka öyküleri de çıkmıştır. İmzasızların arasında Ataç'ın olanlar var mıdır, bilmiyoruz.)

Maksim Gorki: *Rus köylüsü.* Hâkimiyeti Milliye 27 ekim – 6 kasım, 3–4. sayfalarda (Dört kitap sayfası biçiminde. 30 sayfa. 8 forma. 31 ekim'le 2 kasım sayılarında yoktur. İç kapakta: Hâkimiyeti Milliye Matbaası 1926. "Hâkimiyeti Milliye Kütüphanesi: 1')

Guglielmo Ferrero: *Mazi ile âti arasında.* Hâkimiyeti Milliye 7 kasım – 3 aralık. 3–4. sayfalarda (Dört kitap sayfası biçiminde 21 forma. 19, 26, 28, 29 kasım 1 aralık sayılarında yok. 82 sayfa. İç kapakta: Hâkimiyeti Milliye Matbaası 1926. "Hâkimiyeti Milliye Kütüphanesi: 2")

Calvin Coolidge (Cemahir–i Müttehide Reisi): *Hürriyetin bahası.* Hâkimiyeti Milliye 9 aralık 1926 – 15 ocak 1927, 3–4. sayfalarda. (Dört kitap sayfası biçiminde. 25 forma, 104 S. 10, 17, 21, 24, 30, 31 aralık 1926 sayılarında, 4, 5, 7, 10, 13, 14 ocak 1927 sayılarında yok-

tur. İç kapakta: Hâkimiyeti Milliye Matbaası 1926. "Hâkimiyeti Milliye Kütüphanesi: 3")

1927:

Ankara sahnesinde Cehennem. Hâkimiyeti Milliye 27 eylül, 4. (N.A. imzasıyle)

1928:

İntihale dair. (Günün edebiyatı). Hâkimiyeti Milliye, 16 temmuz, 2

Tercüme meselesi. Hâkimiyeti Milliye, 26 temmuz, 3

Sinema hakkında. (Edebiyat, sanat ve fikir hareketleri). Hâkimiyeti Milliye, 11 ağustos, 3 (N.A. imzasıyle)

Şair ve yaş. (Fıkra). Hâkimiyeti Milliye, 10 aralık, 1 (N.Ata imzasıyle)

Kitap. (Fıkra). Hâkimiyeti Milliye 12 aralık, 1 (N. Ata imzasıyle)

Yardımcı diller. (Fıkra). Hâkimiyeti Milliye, 17 aralık, 1 (N. Ata imzasıyle)

"Eski Türkçe". (Fıkra). Hâkimiyeti Milliye, 24 aralık, 1 (N. Ata imzasıyle)

Şiir ihtiyacı. (Fıkra). Hâkimiyeti Milliye, 26 aralık, 1 (N.A Ata imzasıyle)

1929:

İsmi haslar. (Fıkra). Hâkimiyeti Milliye, 25 mayıs, 1 (N. Ata imzasıyle)

1934:

Yaşıyanlardan bahsetmek. (Notlar). Hâkimiyeti Milliye, 2 ocak, 3

Fıkraya dair. (Notlar). Hâkimiyeti Milliye, 13 ocak, 3

Rakip. (Hikâye). Yedigün III/70. sayı, 11 temmuz, 18–19

Naci Sadullah: Nurullah Ata neden kimseyi beğenmiyor? Yedigün III/76. sayı, 22 ağustos, 7–9. 22 (Konuşma)

1935:

Bir karşılık. Günler Boyunca. (Özdil Sayfası). Tan 20 haziran, 7

Usanç veren şikâyet–Yaratıcı hakikat. (Fikirler ve İnsanlar). Tan 22 eylül, 3 Ferzan A. Aras: Nurullah Ata ile konuşma. Varlık 54. sayı, 1 ekim, 85 (konuşma)

1937:

Halkın okuma ihtiyacı nasıl karşılanır? Muharrirlere, kitapçılara sorduk. Tan 24 mayıs, 5 (Ankete yanıt)

Abdülhak Hâmit. Varlık V. cilt, 92. sayı, 1 mayıs, 307 (Yanıt)

1939:

Mekteplerde edebiyat. (Edebi Meseleler). Ulus 1 aralık, 2

1940:

Fransa için. (Fikirler ve İnsanlar) Ulus 15 haziran, 4

Aşktan bahsedelim. Yedigün XV. cilt, 386. sayı, 30 haziran, 13

Tercümeye dair. (Fikirler ve insanlar) Ulus 13 ağustos, 2

Nesre dair notlar. (Fikirler ve İnsanlar) Ulus 27 ağustos, 2

İki cevap. (Fikirler ve İnsanlar). Ulus 14 eylül, 2

Münekkit sözleri. (Fikirler ve İnsanlar) Ulus 18 eylül, 4

Dağınık sözler. Fikirler ve İnsanlar) Ulus 29 eylül, 2

1941:

Edebiyat. (Fikirler ve İnsanlar) Ulus 4 şubat, 2

1942:

Dilimiz üzerinde bir konuşma. Tan 19 ağustos, 3

Alfred de Musset: *Andrea del Sarto.* Tercüme III. cilt 13. sayı, 19 mayıs, 47-58; III. cilt 14. sayı, 19 temmuz, 129-137. Çeviren: Sabiha Yağızlar imzasıyle. Millî Eğitim Bakanlığı Dünya Edebiyatından Tercümeler–Fransız Klasikleri dizisinde 1943'te aynı imza ile çıkmış, 1965'te yapılan ikinci basımına kendi adı konulmuştur.)

1943:

Nurullah Ataç diyor ki: Edebî anketimiz. Konuşan: Şinasi Özden (oğlu). Varlık XIV. cilt, 250–251. sayı, 1–15 aralık, 181–183

1945:

İç ile dış. (Denilebilir ki. Güzel sanatlar) Ulus 4 şubat, 5

Gelenek. (Denilebilir ki. Güzel Sanatlar). Ulus 18 şubat, 5

Şairlerden yakınma. (Denilebilir ki. Güzel Sanatlar) Ulus 4 mart, 5

Şiir konuları. (Denilebilir ki. Güzel Sanatlar) Ulus 18 mart, 5

Fransa'dan haber. (Denilebilir ki. Güzel Sanatlar) Ulus 2 temmuz, 4

1946:

Dün ile yarın. (Estikçe). Ulus 15 ocak, 3

Bir mektup. –Bay Cahit Tanyol'a–. (Söyleşi) Ulus 10 haziran, 2

Düzeltmeler ve Notlar

I. ATAÇ kitabındaki "Nurullah Ataç Bibliyografyası"nda:

309. sayfada: 18 mart günlü Hâkimiyeti Milliye'de (Türk Tiyatrosu) yerine: (Türk Tiyatrosunda) olacaktır.

309. sayfada: Hâkimiyeti Milliye'de (Açlık) tefrikası yazarının adı: (Serge Semenov) olacaktır.

309. sayfada: Hâkimiyeti Milliye'de (Disraeli'nin Hayatı) tefrikası (23) değil (21 nisan)' da bitmiştir. (Bu ve başka tefrikalarda, yazıların çıkmadığı günleri saptarken, o zaman bütün sayıları göremediğimiz için, atladıklarımızı burada anmıyoruz.)

311. sayfada: Hâkimiyeti Milliye'de: (Sinemada) yazısının günü: (22 şubat); (Sinema hakkında) yazısının günü (25 şubat) olacaktır. (Nisan) yanlıştır.

311. sayfada: Hâkimiyeti Milliye'de (Georgina) adlı öykünün yayınlandığı günler: (19–21 haziran) olacaktır. (10 haziran) yanlıştır.

317. sayfada: Hâkimiyeti Milliye'de (En mühim ihtiyaç) yazısı (En mübrem ihtiyaç) olacaktır.

319. sayfada: Yedigün'de (Babil kulesi) yazısının çıktığı sayının numarası unutultur; (III. cilt 65. sayı) olacaktır. (Samimilik) başlıklı yazının çıktığı sayının tarihi unutulmuştur; (27 haziran 1934) olacaktır. (Dün ve bugün) başlıklı yazının çıktığı derginin günü de (18 temmuz 1934) olarak eklenecektir.

321. sayfada: Tan'da (Kırmızı ve Siyah) tefrikası (23 nisan) günü başlamaktadır; (24 nisan) yanlıştır.

322. sayfada: 6. satırdaki yazının başlığı (Fikirler ve İnsanlar) değil: (Arkadaşlık. Fikirler ve İnsanlar) olacaktır.

322. sayfada: 21. satırdaki (antohologie) sözcüğü (anthologia) olacaktır.

323. sayfada: Yedigün'de (Görünmeyen adam) başlıklı yazının çıktığı sayının tarihi (7 ağustos 1935); (Çalgısız sokak) başlıklı yazının çıktığı sayının günü (11 eylül 1935) olacaktır; unutulmuştur.

328. sayfada: Yedigün'de (Anlamak) yazısının çıktığı sayının günü unutulmuştur; (29 ocak 1936) olacaktır.

364. sayfada: 14. satırdaki (Edebiyat) yazısı çizilecektir; 13 kasım 1940 günlü Ulus'ta böyle bir yazısı yoktur.

365. sayfada: Yedigün'de (Sizin için sözler) başlıklı yazının çıktığı sayının günü (20 ocak 1941); (Zehirler) başlıklı yazının çıktığı sayının günü ise (27 ocak 1941) olacaktır; (aralık) yanlıştır.

366. sayfada: Ulus'ta (1944) çıkan (Söz Arasında) yazısının günü (30 ekim) olacaktır; (20 ekim) yanlıştır.

367. sayfada: Ulus'ta (Tevekkeli değil) yazısının günü (29 nisan) olacaktır; (29 ocak) yanlıştır.

368. sayfada: Ulus'ta 16. satırdaki (Karalama Defterinden) yazısının çıktığı gün (27 kasım) olacaktır; (21 kasım) yanlıştır.

II. Türk Dili'nin 167. sayısında (ağustos 1965) çıkan ilk ekte de bir iki yanlış vardır:

769. sayfada: Kurun–1937 (ilk sütun)'da: (Yeniliğe Dair) yazısının günü (18 şubat) olacaktır; (8 şubat) dizilmiştir.

769. sayfanın ilk sütununda alttan dördüncü satırda (Himaye meselesi için) başlığı (Himaye meselesi) olacaktır.

769. sayfada: alttan dördüncü satırda (Nurullah Ataç konuşuyor) başlığı (Nurullah Ataç anlatıyor) olarak düzeltilecektir.

III. Bibliyografyada yazıların künyesi verilirken, kimi yazıların gazete ya da derginin hangi sayfasında bulunduğu saptanmamış, kimisi de yanlış saptanmıştır. Bu gibi eksik ve yanlışlıkların düzeltilmesini (ATAÇ) kitabının ikinci basımına bırakıyoruz.

IV. Hâkimiyeti Milliye'de kitap sayfası halinde yayınlanan çevirilerinin sonradan kitap haline getirildiğini de sanıyoruz. Bunlardan sadece (Asyanın Uyanması) görülebilmiştir.